

IN MEMORIAM

Prof. dr DUŠAN STANKOVIĆ

Prof. dr Dušan Stanković rođen je 1908. u Vinči (kod Kragujevca). Gimnaziju je završio u Beogradu, a Poljoprivredno-šumarski fakultet u Zemunu 1933. Bio je najbolji student u svojoj generaciji, pa je takav nagrađen iz Fonda Luke Celovića.

Godine 1935. postavljen je za asistenta pripravnika u Poljoprivrednoj Ogladnoj i kontrolnoj stanici u Topčideru, a sljedeće za asistenta Državne ogledne i kontrolne stanice u Goraždu. Maja 1937. izabran je za asistenta za voćarstvo na Poljoprivrednom fakultetu u Zemunu. Godine 1939. položio je na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu (kod prof. dr Ritiga) Zagrebu asistenski ispit sa odličnim uspjehom.

Za vrijeme okupacije Zemlje 1941. otpušten je iz službe, kao nacionalno nepoželjen (zbog odbijanja da potpiše Nedicev »proglas« o pokorenosti okupatoru.

Posljednju godinu i po dana rata (1944—1945. god) proveo je u kašnjeničkim logorima u Njemačkoj.

Poslije oslobođenja zemlje, vrlo aktivno je učestvovao u obnovi i izgradnji. Tada je bio gradski narodni odbornik i predsjednik komisije za privredu Beograda. Bio je vrlo aktivan društveno-politički radnik.

Za predavača je izabran 1948. a za docenta 1949. Te godine je i doktorirao na Poljoprivrednom fakultetu kod prof. dra Josifovića. Za vanrednog profesora izabran je 1955. a za redovnog 1961. godine.

Godine 1977. dobio je *sedmojulsku nagradu* »... kao posebno priznanje za najznačajnija dostignuća od opšteg značaja za razvoj Socijalističke Republike Srbije u oblasti poljoprivrednih nauka».

Penzionisan je 1978. godine.

Redovan je član Njujorške akademije nauka i nosilac velikog broja odlikovanja i društvenih priznanja.

Prof. Stanković počeo se baviti naučnim radom još u toku studija. Prvi naučni rad objavljen mu je 1932. U toku svog dugogodišnjeg naučno-istraživačke djelatnosti objavio je oko 90 naučnih i veliki broj stručnih radova, studija, projekata, rasprava, članaka i prikaza. Za jugoslovensku voćarsku nauku zaslužan je i po tome što je nabavio iz inostranstva nekoliko stotina sorti voćaka. Saradivao je i na stvaranju novih sorti jabuka otpornih prema čadavoj krastavosti, koje su stvorili Prof. Haf i njegovi saradnici iz SAD (Njudžersi).

Prof. Stanković je uveo u Jugoslaviju nove metode istraživanja i naučne tehnike kao što su fitohormonalni stimulansi i inhibitori, radioaktivni izotopi, jonizaciona zračenja i dr. Prije nekoliko godina otpočeo je u nas jedinstvenu i značajnu akciju na inventarizaciju i kolekcionisanju domaćih sorti jabuka i krusaka.

Pored velike angažovanosti u naučnom i pedagoškom radu prof. Stanković je puno pisao u oblasti voćarstvo. Napisao je 18 univerzitetskih udžbenika i skripata i 25 stručnih knjiga. Uz to je preveo pet udžbenika i knjiga i nekoliko spremio za izdavanje.

Kao pedagoški radnik prof. Stanković bio je veoma angažovan i veoma cijenjen od studenata i svojih kolega i saradnika. Na Poljoprivrednom fakultetu u Zemunu predavao je voćarstvo sa preradom, opšte voćarstvo, gajenje voćaka, oplemenjivanje voćaka i vinove loze, razmnožavanje hortikulturnih biljaka, voćarstvo na grupi za hortikulturu. Tu nastavu obavljao je vrlo uspješno i za svaki predmet je obezbijedio odgovarajući udžbenik ili skripta.

Na Zemljodjelsko-šumarskom fakultetu u Skoplju predavao je dva predmeta: genetiku i voćarstvo.

Na Poljoprivrednom koledžu u Sulejmaniji (Irak) na engleskom jeziku je predavao tri semestra: opšte voćarstvo, čuvanje voća, posebno voćarstvo i hortikulturu.

Na trećem stepenu studija Poljoprivrednog fakulteta predavao je: biologiju voćaka i metode naučnih istraživanja i dr.

Bio je veoma aktivan na međunarodnim skupovima na kojima je predstavljao našu zemlju i našu struku. On je 16 godina predstavljao Jugoslaviju u Režimu za primjenu međunarodnih standarda za voće i povrće u OECD u Parizu i Ženevi. Prisustvovao je velikom broju kongresa hortikulturnih društava: London, Hag, Varšava, Sidnej. Podnosio je naučna saopštenja i na međunarodnim simpozijumima u Anger-u, Karlsuu, Subotici, Firenci, Čačku, Poznanju.

U Crnoj Gori je bio redovan posjetilac Stanice za voćarstvo u Bijelom Polju, kao spoljni saradnik, a za časopis »Poljoprivredu i šumarstvo« dao je posljednja dva rada.

Polimlje je smatrao *kolijevkom srpskog voćarstva*. Pokazivao je velike simpatije prema Crnogorcima i njihovoj istoriji i kulturi, a njegove kolege iz Crne Gore mnogo su ga voljele i cijenile kao dobroga druga i uglednoga profesora.

Neka je slava i trajna blagodarost profesoru dru Dušanu Stankoviću za sve što je učinio svojoj struci, svojoj zemlji i svome vremenu.

Dr Radosav Jovančević

Dr BORIVOJE KNEŽEVIĆ

Dr Borivoje Knežević, naučni saradnik Instituta za biološka i medicinska istraživanja u SR Crnoj Gori, Biološkog zavoda u Titogradu, rođen je 2. XII 1948. u Titovu Drvaru.

Tu je završio osnovnu školu i gimnaziju. Odatle odlazi u Beograd, upisuje na Prirodno-matematičkom fakultetu grupu biologija, i studije završava 1970/71. god. Nakon toga dolazi u Crnu Goru gdje je u Biološkom zavodu u Titogradu postavljen 15. IV 1972. za asistenta-ihtiologa. Već 1973/74. upisuje se na postdiplomske studije na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu (grupa biologija, smjer hidrobiologija), koje uspješno završava u aprilu 1976. i stiče akademsku titulu magistra bioloških nauka. Doktorat bioloških nauka odbranio je na Univerzitetu u Sarajevu 1984. a nakon izvjesnog vremena stiče i zvanje naučnog saradnika.

Uspješno i predano radeći na poslovima svoje ustanove, neprekidno se usavršavao i ubrzo postao rukovodilac laboratorije za ihtiologiju i ribarstvo, čemu se potpuno posvetio. Naporedo sa tim rukovodio je radom na projektima: Iskorišćavanje prirodnih potencijala Skadarskog jezera kao izvora hrane i vode za piće, i problemi zagađenja i zaštite; Hernalološka i parazitološka istraživanja riba Skadarskog jezera i Bokokotorskog zaliva; Proučavanje ribljih populacija reke Drine od HE »Piva« do HE »Bajina Bašta« i Izučavanje mogućnosti razvoja i unapređivanja ribolova na Skadarskom jezeru, i bio istraživač-saradnik u većem broju projekata.

Za njegov naučni uspon naročito je važan period 1972—1977. god. kada kao istraživač — ihtiolog učestvuje u međunarodnom Jugoslovensko-američkom projektu pod nazivom Limnologija Skadarskog jezera, kada razvija veoma intenzivnu saradnju sa američkim istraživačima — ihtiolozima, što je 1981. krunisano značajnim rezultatima objavljenim u monografiji Živi svet i limnologija Skadarskog jezera (The biota and limnology of Lake Skadar). U to vrijeme marljivo stiče nova iskustva i vrlo brzo produbljuje znanja iz struke i engleskog jezika, što mu omogućava da u okviru razmjene stručnjaka oputuje u SAD, gdje se upoznaje sa radom ihtiologa u specijalizovanim limnološkim i ihtiološkim institucijama u Milyokiju, Medisonu i Stivens Pointu. Pored toga, obavio je

studijska putovanja i po drugim zemljama: Poljska (Institut za ekologiju u Varšavi i Hidrobiološki institut Poljske akademije nauka u Mikolajki) i Nemačka (Savezni istraživački institut za ribarstvo u Hamburgu).

Neumoran i izuzetno aktivan, on uspostavlja kontakte sa brojnim naučnim radnicima iz naše zemlje (Ivanović, Vuković, Filipović, Janković, Anđus, Radujković, Jovanović, Džuvić, Kiškarolj, Sofradžija, Jardas i dr.) i inostranstva (Kičel, Stein, Ković, Halsband, Prohnov, Fontana i dr.) sa kojima se javlja u referatima na brojnim naučnim skupovima u Jugoslaviji (Sarajevo, Novi Sad, Ohrid, Plitvice, Titograd, Kotor, Zadar. . .) i Evropi (Patras, Barcelona, Hamburg, Leon, Varšava, Kopenhagen), na kojima upoznaju naučnu javnost sa raznim aktuelnim teoretskim i praktičnim pitanjima iz ihtiologije u Crnoj Gori i Jugoslaviji, od kojih izdvajamo samo neka: morfološke karakteristike nekih ribljih vrsta iz Skadarskog jezera; jedinstvene karakteristike ihtiofaune Skadarskog jezera; digestija i apsorpcija alga od strane nekih omnivornih riba Skadarskog jezera; morfološke karakteristike *Leuciscus souffia montenegrinus* iz Cijevne; uticaj antropogenog faktora na ihtiofaunu Skadarskog jezera; uticaj introdukcije nekih ribljih vrsta na autohtonu ihtiofaunu u vodama Crne Gore; problemi racionalnog iskorišćavanja i zaštite ribljih resursa Skadarskog jezera; mikroelementi u mišićima nekih ciprinidnih vrsta riba Skadarskog jezera; hematološka istraživanja nekih vrsta riba Skadarskog jezera; studija hibridizacije riba u Crnoj Gori; uticaj eksperimentalnih uslova reciklažnog sistema na hematološku sliku, parazitarnost i kondicioni faktor kod nekih *Mugilidae*; krvni parametri riba Skadarskog jezera; značaj istraživanja riba kao bioindikatora zagađenosti ekosistema Skadarskog jezera teškim metalima; o potrebi zaštite genetskog fonda »divljih« populacija šarana; ispitivanja energetske vrijednosti ribljeg mesa iz ribnjaka; razvoj lagunarnog ribarstva i uzgoj riba. . .

Mnoga od ovih, kao i neka druga pitanja iz ihtiologije (embriologija, sistematika — posebno novi rodovi i vrste riba u vodama Crne Gore, morfologija hromozoma, morfometrijske karakteristike, morfoekologija, rast i mortalitet nekih riba, primijenjene metode ranog dijagnosticiranja bolesti kod riba, hibridizacija idr.) našla su svoje mjesto i u nekom od oko 40 naučnih radova koje je objavio u razdoblju od 1972. do danas u odgovarajućim časopisima. Pored toga, učestvovao je sa rezultatima svoga rada i u izradi brojnih elaborata, ribarskih osnova, ekspertiza i recenzija za potrebe nacionalnih parkova, sportskih ribolovnih društava i dr.

Bio je takođe angažovan i kao član u radu nekih naučnih društava i njihovih rukovodstava u zemlji i inostranstvu, kao, npr., u Jugoslovenskom ihtiološkom društvu, Evropskom ihtiološkom

društvu, u Predsjedništvu Unije bioloških društava Jugoslavije, u Nacionalnom komitetu za istraživanje Dunava, i svugdje je bio veoma omiljen i rado priman.

Bio je veoma aktivan u organizaciji naučnoistraživačkog rada u svom Institutu, i van njega i popularizaciji nauke, što je bilo od interesa i za samu sredinu, posebno mlade generacije u obrazovnim i drugim institucijama. Pored toga je bio angažovan i kao predavač za predmet zoologije sa ekologijom na nastavničkom fakultetu u Nikšiću.

Zahvaljujući ukupnoj naučnoj aktivnosti dao je vidan doprinos ihtiološkoj nauci u Crnoj Gori i Jugoslaviji koju je znatno podigao.

Otišao je nenadno iz naših redova 22. oktobra 1987. godine u 39 godini života, upravo kada se od njega najviše očekivalo.

Neka je slava i blagodarenost dragom kolegi i prijatelju dr Borivoju Kneževiću za sve dobro što je učinio svojoj struci, svojoj zemlji i svojem vremenu.

Stevan Petković